

IHMISEN SANA

Antiikin yleisen käsityksen mukaan Raamatun maailmassa ihmisen sanaa ei nähdä vain tyhjänä äänenä, pelkkänä ihmisten välisenä viestintävälineenä: sana ilmaisee ihmisen persoonan, osallistuu hänen dynaamisuuteensa ja on tavallaan vaikuttava. Tästä johtuu sen merkitys elämän ohjaamisessa: laatunsa mukaan se tuo lausujalleen kunniaa tai häpeää (Sir. 5:13); kuolema ja elämä ovat sen vallassa (Sananl. 18:21). Ihmisen arvon arvioimisessa sana on siis kuin koetinkivi, jonka avulla häntä voidaan koetella (Sir. 27:4–7). Ymmärrämme, miksi viisauden opettajat juurruttavat oikeaa sanankäyttöä ja tuomitsevat sen virheet: tässä asiassa UT vain toistaa VT:n opetuksen.

1. Sanan väärinkäyttö. Ensinnäkin on lörpöttelijä (Sananl. 10:19; 29:20), joka sortuu tyhmyyteen (Sananl. 10:8; 13:3) ja harkitsemattomuuteen (Sananl. 20:19) ja jota aletaan vihata (Sir. 20:5–8); tyhmä, jonka tunnistaa puheen harha-askelista (Sir. 20:18 ff.); valheystävä, jolla ei ole lohdutukseksi muuta kuin ”tuulen sanoja” (Job 6:26). Vielä pahempaa on pahojen ihmisten sana, joka on verinen ansa (Sananl. 12:6). Viisaan on varottava panettelua (Sir. 5:14), sillä kieli surmaa enemmän ihmisiä kuin miekka (Sananl. 12:18; Sir. 28:17 f.). Juoruilijoiden sanat otetaan usein vastaan ”kuin herkkupaloina” (Sananl. 26:22), mutta ne haavoittavat julmasti: psalmien kirjoittajat tuomitsevat paljon kärsineiden ihmisten tavoin milloin panettelun, milloin heitä kohtaavan herjauksen (Ps. 5:10; Ps. 10:7). UT:ssa Jaakobin kirje toistaa nämä samat neuvot puheen harha-askelista (Jaak. 3:2–12): oman kielen valvominen on kristillisen viisauden ensimmäinen vaatimus (vrt. Jaak. 1:26).

Muita vaaroja ovat esimerkiksi jumalanpilkat, epäpuhtaat sanat (Sir. 23:12–21) ja väärät valat. Mooseksen laki kielsi väärät valat (2. Moos. 20:7; 4. Moos. 30:3; 5. Moos. 23:22 ff.). Jottei niitä vannottaisi harkitsemattomasti, Sirak kehottaa rajoittamaan valojen määrää (Sir. 23:7–11). Lopulta Jeesus opettaa vilpittömyyden ihanteen, joka tekee valoista tarpeettomia (Matt. 5:33 ff.), ja apostolinen Kirkko omaksuu tämän ihanteen (Jaak. 5:12; 2. Kor. 1:17 ff.). Puheen synneistä voidaan mainita myös taikauskoinen luottamus sen maagiseen tehoon. Muinaisessa idässä yleistä ja Raamatun ympäristössä tunnettua (pahanenteinen sana: 4. Moos. 22:6; vainajan haamun sana: Jes. 29:4) se on laissa kielletty kuolemanrangaistuksen uhalla, samoin kuin muut taikamenot (3. Moos. 20:6, 27).

2. Sanan oikea käyttö. Toisin kuin syntisten ja tyhmien, viisaiden tulee osata punnita sanansa tarkoin: ajallaan lausuttu sana ja oikea-aikainen vastaus ovat aarre ja ilo (Sananl. 15:23; 25:11), sillä on aika vaieta ja aika puhua (Saarn. 3:7). Siksi sanojaan on hillittävä (Sir. 1:24), puheessaan on käytettävä vaakaa ja punnuksia ja pantava suulle salpa (Sir. 28:25; Ps. 39:2; Ps. 141:3) sekä oltava hidas puhumaan (Jaak. 1:19). Tähän kohtuullisuuteen on vielä liitettävä viisaus ja hyvyys, kuten täydellisellä vaimolla (Sananl. 31:26). Silloin ihmisen sana on kuin syvä vesi, tulviva puro, elämän lähde (Sananl. 18:4; vrt. 5. Moos. 32:13), sillä suu puhuu sydämen kyllyydestä, niin että hyvä ihminen ottaa omastaan esiin aarteen (Luuk. 6:45). Pyhän Hengen vaikutuksesta hän voi rakentaa, kehottaa ja lohduttaa veljiään (1. Kor. 14:3), sillä hänen sanansa ilmaisee silloin Jumalan sanaa.

AF & PG

Katso myös: → Aamen 1 – coeur I – Kieli – Huulet – mensonge – Saarnata II – serment – silence 2 – temoignage AT I – verite AT 2 ; NT I